

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 STOCKHOLM

AA ./ riksåklagaren ang. grovt olaga hot m.m.

(Hovrätten för Västra Sveriges dom den 11 september 2025 i mål B 5049-25)

Högsta domstolen har beslutat att riksåklagaren ska svara skriftligen på överklagandet.

Jag har mot bakgrund av vad som åberopats i Högsta domstolen återupptagit och kompletterat förundersökning, se bilagda tilläggsprotokoll.

Jag vill följande.

Min inställning

Jag bestrider ändring av hovrättens dom och avstyrker prövningstillstånd.

Bakgrund

AA har mot sitt nekande dömts för grovt olaga hot, penningtvättsbrott, rattfylleri och ringa narkotikabrott. Påföljden har bestämts till fängelse i nio månader. Han har också förpliktats att utge skadestånd till de två målsägande han dömts för att hotat.

Överklagandet till Högsta domstolen

AA yrkar att han ska frikännas från ansvar och skadeståndsskyldighet eller, i andra hand, dömas till en icke frihetsberövande påföljd eller, i tredje hand, att fängelsestraffet och skadestånden sätt ned.

Han menar att det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar hans överklagande och därvid uttalar sig i frågan om vilka krav som ska ställas vid bevisvärderingen och vilken påföljd som är lämplig.

AA gör också gällande att det föreligger grund för prövningstillstånd av synnerliga skäl och åberopar därvid skärmdumpar av konversationer från Snapchat vilka han menar visar att ett av åklagarens vittne ljugit under ed såvitt avser åtalet för grovt olaga hot.

Grunderna för min inställning

För att Högsta domstolen ska pröva hovrättens dom krävs prövningstillstånd. Förutsättningarna för att Högsta domstolen ska bevilja prövningstillstånd framgår av 54 kap. 10 § första stycket rättegångsbalken. Enligt första stycket 1 får prövningstillstånd meddelas om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen.

Jag vill inledningsvis framhålla att det enligt min uppfattning inte finns något prejudikatintresse i att Högsta domstolen prövar AAs överklagande. Jag avstyrker därför prövningstillstånd på denna grund.

Prövningstillstånd på grund av synnerliga skäl

Prövningstillstånd får enligt 54 kap. 10 § första stycket 2 rättegångsbalken meddelas om det finns synnerliga skäl för en sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvillan förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

I propositionen till den nu aktuella bestämmelsen uttalades att utrymmet för prövningstillstånd vid sidan av prejudikatdispensen bör vara ytterst begränsat. De fall som kan komma i fråga är resningsfallen och därmed jämförbara mycket sällsynta situationer. Vidare angavs att prövningstillstånd bör kunna medges i den utsträckning som de extraordinära rättsmedlen kan tillämpas. Den närmare innebörd som resnings- och domvillogrunderna getts i praxis bör vara vägledande också inom den ordinära fullföljdens ram (se prop. 1971:45 s. 90 f.).

Enligt huvudregeln i 58 kap. 2 § 4 rättegångsbalken får resning beviljas, om någon omständighet eller något bevis som inte tidigare har förebringats återopas och dess förebringande sannolikt skulle ha lett till att den tilltalade frikännts eller till att brottet hänförts under en mildare straffbestämmelse än den som tillämpats (huvudregeln). Även om det inte föreligger någon sådan sannolikhet, får resning enligt samma punkt beviljas om det, med hänsyn till vad sålunda och i övrigt förekommer, finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om den tilltalade har förövat det brott för vilket han dömts (tilläggsregeln).

En utgångspunkt för prövningen är det s.k. nyhetskravet. Det kravet innebär att det i princip ska vara fråga om omständigheter eller bevis som inte prövats i målet. Resning kan därför inte beviljas bara på grund av en omprövning av i målet gjord bevisvärdering.

Welamson-Munck konstaterar att oriktig bevisvärdering i och för sig inte utgör resningsgrund. Det nya materialet måste alltså ha ett visst bevisvärde. Hur stort detta värde ska vara kan emellertid inte ens teoretiskt anges generellt. Det är nämligen klart, att det nya materialets värde måste sättas i relation till värdet av den tidigare förebringade bevisningen. Ju mera övertygande den tidigare bevisningen till stöd för domen ter sig, desto större krav måste ställas på det

nya materialet för att resning ska komma i fråga. Principiellt är det relevanta vid prövning av en resningsfråga inte hur resningsinstansen själv skulle vilja avgöra målet utan hur den domstol som avgjort det skulle ha dömt om den haft tillgång till det nya materialet. Praktiskt sett har man emellertid sällan någon grund för att anta annat än att denna hypotetiska bedömning sammanfaller med resningsinstansens egen bedömning av det samlade bevismaterialet. Den prövning av det nya materialets betydelse som ska ske i resningsärendet måste därför kunna involvera – och torde i praktiken oftast involvera – en omprövning av värdet av tidigare förebringad bevisning. (Lars Welamson och Johan Munck, Rättegång VI, 4 uppl. 2011, s. 201. Se även NJA 2010 s. 295 p. 14 och 15, NJA 2011 s. 254 p. 16, NJA 2016 N 17 p. 15 samt NJA 2018 s. 163 p. 27).

Som nämnts krävs för beviljande av resning enligt tilläggsregeln i 58 kap. 2 § 4 rättegångsbalken att det finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om den tilltalade har förövat det brott för vilket han dömts. Vidare krävs att någon ny omständighet eller något nytt bevis tillkommit. Tilläggsregeln är avsedd att utgöra en undantagsregel och kan enligt Welamson-Munck inte rimligtvis ges en tolkning enligt vilket kravet på sannolikhet skulle nedsättas generellt. I så fall skulle ju huvudbestämmelsen med dess sannolikhetskrav bli helt meningslös. I stället måste tilläggsregelns rekvisit ”synnerliga skäl” och hänvisningen till vad ”i övrigt förekommer” ges tillämpningen att sannolikhetskravet nedsätts endast när särskilda omständigheter föreligger (se Welamson och Munck, a.a., s. 203).

I NJA 1992 s. 625 uttalade Högsta domstolen att resning får beviljas enligt tilläggsregeln bl.a. om det med hänsyn till ny åberopad bevisning och vad som i övrigt förekommit finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan, om den tilltalade förövat det brott för vilket han dömts. Med hänsyn till det uppställda kravet på synnerliga skäl och med beaktande av att resning är ett extraordinärt rättsmedel bör tilläggsregeln ges en restriktiv tillämpning. Högsta domstolen uttalar att regeln i fall av ny bevisning bör användas endast om de nya bevisen till följd av särskilda omständigheter är ägnade att framkalla tvivelsmål om den tilltalades skuld till brottet. En sådan särskild omständighet anges kunna vara att resonemanget i den dom resningsansökningen avser verkar mindre övertygande i belysning av de nya bevisen. (Se även NJA 2018 s. 163.)

Min bedömning

Jag har mot bakgrund av de chattkonversationer AA åberopat i Högsta domstolen återupptagit och kompletterat förundersökningen med polisförhör med det aktuella vittnet, som också delgetts misstanke om mened.

Som framgår av redovisat förhör förnekar vittnet brott och uppger att det inte är hon som konverserat med AA i den av honom åberopade chatten. Förundersökningen om mened m.m. har efter att förhör med den misstänkte hållits lagts ner då det enligt den åklagare som ledde förundersökningen om

mened m.m. inte går att bevisa att något brott har begåtts och att ytterligare utredning inte kan förväntas förändra bevisläget på ett avgörande sätt.

Mot denna bakgrund och då den bevisning som ligger till grund för åtalet är robust är det enligt min uppfattning uppenbart att den bevisning AA åberopat i Högsta domstolen inte kan ligga till grund för prövningstillstånd av synnerliga skäl (resning).

Jag avstyrker prövningstillstånd även på denna grund.

Eva Thunegard

My Hedström

Bilaga
Tilläggsprotokoll

Kopia till
Åklagarkammaren i Halmstad (AM- 107342-22)
Kammaråklagaren Annelie Andersson Sandström